

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології

на тему:

**ЕВФЕМІЗМИ У СУЧАСНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ТЕКСТІ
КИТАЙСЬКИХ ЗМІ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ ТА
ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТИ**

Студентки IV курсу групи Пкит 05-19

факультету східної і слов'янської
філології

денної форми навчання

Освітньої програми

Китайська мова і література та переклад,

західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.065 Східні мови

та літератури (переклад включно),

перша - китайська

Лимборської Валерії Геннадіївни

Науковий керівник:

к. ф. н., доц. Костанда І.О.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕВФЕМІЇ У КИТАЙСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

1.1 Політична евфемія в сучасній комунікації: визначення і проблематика дослідження

1.2 Методика аналізу структурно-функціональних особливостей в китаємовному політичному дискурсі

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕВФЕМІЗМІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

2.1 Дослідження евфемізмів в різних видах політичного дискурсу

2.2 Типи евфемізмів та види їх перекладу

Висновки до розділу 2

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ВСТУП

Актуальність дослідження. Нині політкоректність дедалі більше привертає увагу української громадськості. Здатність правильно тлумачити зміст політичних висловлювань китайською виступає запорукою ефективного спілкування. Вивчення політичної коректності у перекладах текстів становить особливий інтерес, оскільки в Україні їй приділяється менше уваги порівняно із західними країнами, де це стало необхідним компонентом практично в усіх сферах людського життя.

Основні перекладацькі прийоми стосуються лексики мови, оскільки лексика — найрухливіший рівень мовної системи, а також реалізуються на граматичному рівні. Обмеження накладаються на вживання того чи іншого слова або висловлювання, що вказує на недосконалість людей. Одночасно для того, щоб уникнути комунікативного дискомфорту, до китайської мовної культури включаються нові мовні одиниці, що елімінують «гострі кути» расової, етнічної, соціальної, фізичної та гендерної ідентифікації.

Отже, **об'єктом дослідження** є китайський політичний дискурс.

Предмет дослідження – особливості перекладу одиниць первинного та вторинного китайського політичного дискурсу.

Джерельною базою дослідження послужили тексти промов громадських виступів політиків Китаю.

Мета роботи – розглянути особливості прийомів перекладу, які використовуються під час передачі первинного та вторинного політичного дискурсу за допомогою евфемії.

Поставлена мета передбачає вирішення наступних дослідницьких завдань:

1. Вивчити теоретичний матеріал щодо політичного дискурсу.
2. Визначити сутність поняття евфемії в китайському політичному дискурсі.

3. Розглянути лінгвістичні особливості китайського політичного дискурсу.

4. Ознайомитись із засобами реалізації евфемії в рамках китайського політичного дискурсу на лексичному та граматичному рівнях.

5. Провести емпіричне дослідження, у якому необхідно виявити найбільш частотні прийоми перекладу евфемії одиниць у відібраних текстах.

6. Здійснити аналіз прийомів перекладу, які застосовуються при передачі первинного та вторинного політичного дискурсу, враховуючи особливості прояву в них евфемії.

Основним методом дослідження є метод лінгвістичного опису із застосуванням прийомів класифікації та систематики, екстралінгвістичної інтерпретації фактів мови, дефініційного аналізу, елементів компонентного, контекстуально-семантичного та порівняльного аналізу.

Теоретична значимість даного дослідження, по-перше, визначається його внеском у вивчення проблем, пов'язаних із особливостями розвитку евфемістичних одиниць, їх класифікації та характеристики; по-друге, полягає у розгляді поняття «евфемія» як мовної категорії, а також в аналізі засобів її вираження у первинному та вторинному політичному дискурсі.

Практична цінність дослідження полягає у можливості використання її матеріалів при підготовці лекцій та семінарів з лінгвокультурології, лексикології, країнознавства, лінгвостилістики.

Результати дослідження можуть також знайти своє застосування у професійній діяльності перекладачів.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- проведено огляд сучасних даних про особливості функціонування феномену евфемії політичного дискурсу;
- на основі актуальних матеріалів розглянуто проблему існування поняття «евфемії» у сучасному первинному та вторинному політичному дискурсі;

- здійснено порівняльний аналіз передачі одиниць евфемії у первинному та вторинному дискурсі.

Структура дослідження. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок-42.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕВФЕМІЇ У КИТАЙСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

1.1 Політична евфемія в сучасній комунікації: визначення і проблематика дослідження

Поняття дискурсу активно використовується у науковій сфері таких дисциплін, як лінгвістика, філософія, політологія, соціологія, антропологія та інші. На сьогоднішній день немає чіткого визначення поняття дискурсу, що охоплює всі випадки його вживання. У різних парадигмах науки, що вивчають цей феномен дискурсу, дослідники пропонують власні визначення, в яких акцент визначається на властивостях дискурсу, актуальних для того чи іншого підходу.

Дискурс – це спільна діяльність комунікації, яка потребує активної участі двох і більше людей, залежить від ситуації спілкування. Чимало лінгвістів дають визначення дискурсу, розглянемо визначення доктора філологічних наук В.Г. Борботько, для нього дискурс є текстом, який складається з комунікативних мовних одиниць – словосполучень, речень та їх об'єднань, які мають смислове цілісне утворення. [3]

Професор лінгвістичних наук Т. Ван Дейк поділяє поняття дискурсу у широкому та вузькому значенні. У широкому значенні під дискурсом розуміється комунікація як комплексна комунікативна подія, що відбувається між тим, хто говорить, і тим, хто слухає. Дискурс у вузькому розумінні позначається як завершений або триваючий «продукт» комунікаційної дії, що триває, між реципієнтами.

Політичний дискурс є невід'ємною частиною суспільно-політичних відносин, формується та визначає складну мовну одиницю, знань та дій. Реалізація політичного дискурсу відбувається за допомогою не тільки мовних вербальних та невербальних засобів, але й присутні екстралінгвістичні чинники, які зумовлюються аксіологічним форматом спілкування, також

присутні когнітивні структури, що зумовлюють обставини існування самого дискурсу. [18]

Характерною рисою політичного дискурсу щодо використовуваної лексики є професійна політична термінологія; часте вживання:

- "високих", тобто книжкових слів;
- кліше та штампів;
- численних запозичень, які головним чином увійшли до китайської мови з латинської та французької мов. Рідко в китайській зустрічаються грецькі, німецькі та італійські запозичення;

- варваризмів із французької мови. Для політичної мови, яка відрізняється високою щільністю інформації, типова наявність загальноприйнятих та авторських скорочень. У політичному дискурсі часто з'являються посилання та цитати (як правило, з точною вказівкою джерел).

Особливу увагу варто приділити новоутворенням у лексиці політичного дискурсу. Наукові дослідження політичних процесів та тенденцій передбачають появу нових відкриттів, запровадження нових понять та нової термінології. У політичній мові фігурує багато неологізмів, запропонованих політиками. Наприклад, *soft power* – м'який вплив (тобто вплив через культуру, ідеологію та пропаганду). [2]

Широка палітра синтаксичних ресурсів має маніпулятивний потенціал, а тому активно використовується в політичному дискурсі. Так, для політичного дискурсу характерне використання:

- вигуків (особливо для таких жанрів, як виступ на мітингу, гасло);
- інверсії, що дозволяє виділити у реченні головне.
- різних риторичних прийомів, наприклад, як риторичне питання, синтаксичний паралелізм.
- у мові політики спостерігається безліч стереотипних зачинів

Політична коректність у мові призводить до цілої низки змін всіх мовних рівнів. Розглянемо засоби вираження політкоректності на лексичному та граматичному рівнях. [7]

Слід зазначити, що здебільшого політкоректність реалізується за рахунок лексичного складу мови, оскільки лексика є найбільш рухомих рівнем мовної системи, який миттєво реагує на зміни, що відбуваються в суспільстві. В даний час постійно збільшується кількість заборонених слів і заборона на конкретне обговорення деяких сфер життя, що відображається в спеціальних словниках політкоректної лексики.

Склалося розуміння мови політкоректності як переважно евфемістичної. Так само загалом встояла класифікація політкоректної лексики за смисловою ознакою. Фактично в її основі лежить виділення типів дискримінації, які долає та чи інша лексема: за статевою та сексуальною ознакою, за національною ознакою, за релігійною ознакою, за ознакою віку, стану здоров'я, зовнішності, соціального статусу тощо.

Політичний дискурс представлений у багатьох комунікативних засобах, таких як: договори, виступи, виборчі кампанії, редакційні статті, коментарі у газетах, інтерв'ю та конференції. Політики зазвичай використовують просту мову, пряму та змішану з розмовною мовою. Вони також використовують прислів'я та ідіоми. Ці характеристики роблять їхню мову неформальною, зрозумілою для більшості аудиторії, тому політики часто використовують два стилі: риторичний стиль, який може включати, наприклад, розмовну мову, а також мову політики, яка обумовлюється спеціальною термінологією та структурою мови. [1]

Насправді в політичному мовленні слова мають свідомий зміст і політично поінформовані. Іншими словами, мова певної мови ідеологічно є структурованою та обмеженою у формулюваннях. Зазвичай філологи поділяють політичний дискурс на два основні компоненти: політику та дискурс. У словнику Oxford Advanced Learner's Dictionary дискурс

визначається як «довгий та серйозний розгляд чи обговорення предмета в усній чи письмовій формі». [4]

У сучасній лінгвістиці вчені-лінгвісти виділяють два основні підходи до визначення політичного дискурсу: вузький і широкий. Під вузьким політичним дискурсом прийнято розуміти інституційний підхід передачі мови (присутні міцні зв'язки з інститутами політичного та суспільно-політичного життя), у свою чергу політичний дискурс у широкому плані реалізується в неінституційному дискурсі (мова може мати вільний стиль та характер). Закордонний голландський лінгвіст, який підтримує ці підходи – Т. Ван Дейк, визначає політичний дискурс як «дискурс політиків, який реалізується у вигляді урядових документів, парламентських дебатів, партійних програм промов політиків»

При використанні широкого підходу політичного дискурсу головною складовою є не лише мова політиків, а й усі тексти політичного характеру. В основі дискурсу знаходяться жанри виключно політичного середовища, а на периферії – жанри реагування, які поєднують у собі елементи політичного та мас-медійного дискурсів. [5]

Таким чином, розгляд властивостей політичного дискурсу в сучасній гуманітарній науці визначає можливість узагальнити базисні характеристики, які представляють дискурсоутворювальну складову для нього. Виходячи з літературних джерел, присвячених політичному дискурсу, а також на підставі наведених вище визначень, для дискурсу характерна комунікативна природа, оцінність, агресивність мови, тематична визначеність (значущі суспільно-політичні теми). У сучасній політичній комунікації головну роль грає ідеологічна складова, яка ґрунтується на основі конфліктного протистояння опонентів.

Необхідно згадати про індивідуальні чи специфічні риси політичного дискурсу. Специфічними характеристиками політичного дискурсу є такі чотири характерні риси:

- 1) агоністична здатність;
- 2) агресивність;
- 3) ідеологічний характер;
- 4) театральність. [6]

Агоністична здатність характеризується змагальністю між опонентами, які беруть участь у політичному дискурсі, в основі якого лежить безперервний діалог, дуель між партією влади та опозицією, в якій противники час від часу протистоять один одному, утримують важелі тиску, відбивають удари та переходять у наступ. Конвергенція політичного дискурсу за цією ознакою зі спортивним дискурсом проявляється у відображенні всіх основних елементів спортивно-ігрового змагання у сфері політики: наявність ворога, боротьба суперників, етика боротьби, правові норми (правила та регламенту), стратегії та тактики боротьби, перемоги та поразки. Конкурентоспроможність політичного дискурсу з найбільшою очевидністю виявляється у таких формах, як парламентські дебати та передвиборчі кампанії.

У рамках традиційної лінгвістики евфемія розглядалася, як правило, як особливий різновид синонімії. Такий підхід зумовлений тим, що, з одного боку, евфемізм і вихідна номінація перебувають між собою у відносинах синонімії, а з іншого - тим, що евфемізмом може виступати ідеографічний або стилістичний синонім вихідної номінації. Іншими словами, синонімія служить одним із мовних засобів евфемізації і стає результатом евфемістичного перейменування. Однак саме тому ці два явища не можуть бути прирівняні один до одного.

Вивчення явища евфемізації з погляду когнітивного підходу дозволяє подивитися це питання дещо ширше: евфемізація у такому разі представляється явищем ширшим, ніж внутрішньосистемні відносини між одиницями мови, такими, як синонімія, антонімія, гіперо-гіпонімія тощо. Вона може розглядатися як ментальний процес, в основі якого лежать певні концептуальні схеми та моделі вторинної інтерпретації знань. [9]

У політичному дискурсі, найбільш яскраво і послідовно представленому мас-медіа (ЗМІ), евфемізми реалізуються як особливий засіб створення експресії. Метою політичного дискурсу є як трансляція, так й ангажування, навіювання адресату певних ідей, формування політичного вектора думки. Одне з основних завдань політичної комунікації та ЗМІ як її провідника полягає у регулюванні громадської думки та в управлінні свідомістю, з чого випливає функція політичного дискурсу бути інструментом політичної влади.

Тут помічником політика, журналіста стають евфемізми – добре відомий і активний засіб політичного дискурсу засіб впливу на адресата.

На даний момент проблема евфемії у політичному дискурсі не до кінця вивчена, тому політичний евфемізм є важливим та цікавим предметом вивчення. Звідси випливає мета нашого дослідження та її завдання – аналіз способів використання евфемізмів у телерепортажах і газетних текстах політичних ЗМІ, оцінка доцільності їх вживання, характеристика окремих прийомів, за допомогою яких актуалізується роль евфемізму як засобу ефективного впливу на адресата. Евфемізми обслуговують сфери життя людини, в яких є місце соціальним заборонам та обмеженням під час обговорення тих чи інших тем, проблем. Основною метою використання евфемізмів прийнято вважати прагнення уникнути комунікативних конфліктів, міжособистісних дисонансів. Інша мета евфемії – вуалювання дійсності.[10]

Таким чином, у політичному дискурсі, незалежно від його ідеологічної орієнтації, який має основну мету – боротьбу за владу, проявляються різні способи впливу. Одним з них є створення експресивності за рахунок політичних евфемізмів, причому використовуються такі прийоми, як вуалювання певної позиції, навмисне приховування істини, свідоме введення в оману. Невизначеність, що виражається різнорівневими мовними засобами і реалізується як приблизність, неточність, відсутність ясності, призводить до неінформативності повідомлення. [8]

Незважаючи на досить велику кількість робіт, що звертаються до явища евфемії, у науковій літературі відсутнє єдине розуміння цього явища. Динамічність і багатоаспектна природа евфемізмів є причиною великої різноманітності їх лексико-граматичних форм, емоційної нейтральності чи стилістичної забарвленості, варіативності їхнього евфемістичного потенціалу. Ці властивості евфемізмів призводять до того, що проблема визначення евфемізму представляє певні труднощі для дослідників.

Слово "евфемізм", на думку більшості дослідників, походить від грецького *euphemismos* (*eu* - добре, *phemi* - говорю). За іншою версією термін "евфемізм" був утворений від слова "евфуїзм", яке, у свою чергу, винайшов англійський письменник Джон Лілі (John Lyly). "Евфуїзм" як літературний прийом і стиль був вперше використаний Лілі в романі "Евфуес", що складається з двох частин: "Анатомія дотепності" та "Евфуес та його Англія". Вишуканий стиль і склад отримали свою назву за ім'ям героя роману - Евфуеса (*euphues* грец. вихований).

Евфемізми - емоційно нейтральні слова або висловлювання, що вживаються замість синонімічних їм слів і виразів, що видаються мовцю непристойними, грубими або нетактовними. [11]

Український учений А. Галайчук визначав евфемізми як "непряму номінацію об'єктів та явищ, для позначення яких існує певна пряма номінація, однак із певних причин її використання є небажаним, непристойним або забороненим у певному суспільстві".[14]

Лінгвістичний сенс евфемізмів полягає в тому, що вони здатні приховувати, маскувати, вуалювати явища, що мають у суспільній свідомості негативну оцінку. Евфемізми відволікають увагу реципієнта від об'єкта, здатного викликати антипатію. Здатність евфемізмів маніпулювати реципієнтом визначається тим, що евфемізми приховують справжню сутність явища за рахунок створення нейтральної або позитивної конотації, а реципієнт зазвичай не встигає виокремити евфемізми з контексту й осмислити їх. [15]

Явище евфемії тісно пов'язане із явищем табу. У кожній мові є теми, що стосуються тих сфер людської життєдіяльності, які з найдавніших часів вважалися особливими, забороненими, сакральними, таємними, а тому, звертаючись до них, вимагали від співрозмовника алегоричного виразу, що здійснювали за допомогою замінних, дозволених слів, які вживають замість заборонених, тобто евфемізмів. У всіх теоретичних роботах з історії виникнення евфемістичної заміни підкреслюється, що основна функція евфемізмів тісно пов'язана з культурою того чи іншого народу, табу - заборона у суспільстві на вживання деяких слів, обумовленому різними чинниками - релігійними, історичними, етичними та інших. [17]

Багато дослідників розглядають евфемізми в їхньому нерозривному зв'язку з дисфемізмами: дисфемізми - це інвективи, засновані на гіперболізації негативної ознаки; евфемізм - антиінвективи, засновані на применшенні ступеня негативної ознаки або на перемиканні оцінного знака з негативного на позитивний. Метафоричну суть їхнього протиставлення визначають як «щит і меч»: говорити евфемістично - означає використовувати мову як щит проти об'єкта, що викликає страх, ворожість, гнів і зневагу. Евфемізм сприяє покращенню денотату, дисфемізм – його погіршенню. Евфемізмом позначається щось, що за логікою речей слід було б оцінити негативно, але інтереси того, хто говорить, змушують оцінювати це позитивно, і водночас вимога максими якості не дозволяє видавати явно чорне за біле. [13]

Політична комунікація є нині об'єктом пильного вивчення лінгвістів, що пов'язано зі зростанням інтересу соціуму до мови як ідеологічного засобу на масову свідомість.

Політичний дискурс характеризується цілим комплексом особливих мовних засобів, мовних стратегій та тактик, а також маніпулятивних технологій, основна мета яких зводиться до непрямого формування громадської думки. Одним з таких маніпулятивних засобів, що широко застосовуються і не завжди розпізнаються реципієнтом, є евфемізми, які

дозволяють політику завуалювати негативні сторони об'єктивної реальності і пом'якшити негативну реакцію аудиторії на зазначені проблеми. Слід зазначити, що погляд вчених на феномен евфемії зазнавав неодноразового переосмислення. Це пов'язано передусім з тим, що евфемізми є як мовними, так й соціокультурними явищами.

Спочатку поява терміна «евфемізм» була пов'язана з поняттям табу та необхідністю лексичної субституції табуїзованих понять. У монографії А.М.Кацева ми бачимо таке визначення аналізованого явища: «евфемізми – це непрямі замітники найменувань страшного, ганебного або одіозного, які сприяють ефекту пом'якшення, що викликаються до життя моральними або релігійними мотивами». [12]

З часом поняття евфемізму набуває все більшого значення і пов'язується з великою кількістю соціокультурних феноменів, у тому числі соціально-політичних. З'являється термін «політичного евфемізму», під яким маються на увазі групи евфемізмів, «які вживаються в текстах політичної комунікації, адресатом яких є масова аудиторія, з метою пом'якшити негативні асоціації, пов'язані з деякими фактами, часто за рахунок спотворення змісту самого описуваного факту».

Відповідно до наведених дефініцій можна виділити ряд характерних особливостей політичної евфемії у функціонально-прагматичному аспекті:

1) використання евфемізмів у текстах політичної комунікації орієнтоване на масову аудиторію і є одним із чинників цілеспрямованого впливу на громадську думку;

2) основна прагматична функція політичних евфемізмів пов'язана з необхідністю згладжування конфліктних ситуацій та негативних реакцій з боку реципієнта;

3) евфемізація політичного дискурсу допускає не тільки пом'якшення, а й спотворення фактичної інформації і в цьому сенсі межує з таким поняттям, як дезінформація.

У Китаї також проводиться аналіз сфери використання, мовних засобів вираження та функцій політичних евфемізмів у українській мові. Політичні евфемізми належать до категорії евфемізмів, які використовуються в галузі політичної комунікації, їх функції та цілі тісно пов'язані з політикою. Політичні евфемізми в українській поширені в таких галузях, як влада, дипломатія, економіка, війна, національні та соціальні проблеми. Їхні мовні засоби вираження також багаті: перифраз, запозичення з інших мов, засоби з невизначеним змістом, засоби з досить загальним змістом. [19]

Політичний евфемізм грають дуже важливу роль у політичному спілкуванні. Роль політичних евфемізмів полягає в тому, щоб приховати правду, пом'якшити протиріччя та заручитися підтримкою громадської думки у своїй країні та за кордоном. Політичні евфемізми, з одного боку, слугують вираженню політичних поглядів, з іншого - прискоренню виконання політичних рішень. Вивчення іншомовних політичних евфемізмів допомагає нам не лише уникнути помилок у спілкуванні, а й краще розуміти країну та націю.

У роботах цієї групи аналізуються класифікація, механізми та принципи створення політичних евфемізмів у китайській мові. Наголошується, що політичні евфемізми виокремлюються залежно від сфери вживання, тобто зустрічаються у текстах, пов'язаних із політичною діяльністю. Політичні евфемізми класифікуються за функціями. З прагматичної точки зору ці функції відображають різні цілі, яких мають намір досягти автори, що звертаються до політичних евфемізмів. [21]

Дані функції включають зміну емоційного ставлення людей до чогось, збереження позитивного іміджу уряду, приховування правди, відхилення прохання, ухилення від розмов про неправильну та ганебну поведінку, зменшення протиріч та конфліктів, уникнення чутливих тем. Розкрито механізми формування політичних евфемізмів з використанням теорії когнітивної психології та когнітивної прагматики: генерація політичних

евфемізмів відбувається в результаті досягнення балансу між комунікативними намірами та різними когнітивними гіпотезами. Узагальнено принципи, якими керується той, хто говорить при формуванні політичних евфемізмів. Ці принципи включають принципи дотримання етикетних норм, корисності та релевантності. [16]

Як необхідний політичний засіб політичні евфемізми займають важливе місце у політичному житті всіх країн, дозволяючи представляти у вигідному світлі та прикрашати політичну діяльність, забезпечувати стабільність у країні, домагатися підтримки народу, захищати політичні інтереси.

У міжнародних справах політичні евфемізми здатні певною мірою покращувати імідж держави, згладжувати протиріччя та приховувати факти. Без політичних евфемізмів вже неможливо уявити набір прийомів, які влада використовує для висловлювання своїх точок зору про внутрішні і зовнішні справи, і в Китаї, і в Україні.

У Китаї нині при визначенні політичного евфемізму просто вказується, що це евфемізм, що у політичній сфері, має, крім особливостей і функцій евфемізму, також власні показники. Проте точнішої дефініції не наводиться, не виявлено й характерних рис політичних евфемізмів. В основному аналізуються такі функції політичних евфемізмів, як маскування інформації та вираз ввічливості, інші функції політичних евфемізмів розглядаються рідше.

Тому подальшого вивчення вимагають такі проблеми, як дефініція, характеристики та функції політичних евфемізмів. Дослідники політичних евфемізмів вважають їх одним із видів евфемізмів. Політичні евфемізми за тематикою та сферою використання належать до дипломатичної, військової, економічної та інших галузей. У ряді робіт дипломатичні та військові евфемізми також розглядаються як самостійні різновиди евфемізмів. Отже, дипломатичні та військові евфемізми можуть трактуватися як виділені, поряд із політичними, на підставі галузі використання самостійні категорії евфемізмів або як різновиди в рамках політичних евфемізмів. [20]

Таким чином, не до кінця з'ясовано класифікацію політичних евфемізмів. Під час вивчення політичних евфемізмів переважно вивчаються китайські політичні евфемізми. Політичні евфемізми в основному вивчаються з прагматичної, когнітивної, семантичної та перекладацької точок зору, порівняльного дослідження політичних евфемізмів з лінгвістичної точки зору не проводилося. Тому особливо актуальним є вивчення політичних евфемізмів у порівняльному аспекті. [22]

Щодо політичних евфемізмів у українській та китайській мовах, перспективними є як дослідження на матеріалі однієї мови, так і двомовні порівняльно-зіставні дослідження. Таким чином, напрямками майбутніх досліджень можуть бути чітка дефініція терміну «евфемізм», характеристики, класифікація та функції евфемізмів, порівняльно-зіставний розгляд політичних евфемізмів різних мов.

1.2 Методика аналізу структурно-функціональних особливостей в китаємовному політичному дискурсі

Мовленнєва діяльність перебуває у фокусі інтересів сучасного мовознавства та суміжних із ним галузей знання, передусім — психології, соціології, культурології. Багато термінів, що використовуються у лінгвістиці, прагмалінгвістиці, психолінгвістиці, соціолінгвістиці та лінгвокультурології, трактуються неоднозначно. До них належить і таке поняття, як дискурс.

Вивченню дискурсу присвячено безліч досліджень, автори яких трактують це явище настільки неоднозначно, що саме поняття «дискурс» стало ширшим за поняття «мова». Показовою є стаття С. Слембрука «Що означає "аналіз дискурсу"», автор якої залучає для пояснення сутності цього поняття такі галузі знання, як аналітичну філософію як підставу лінгвопрагматики, стилістику та соціальну лінгвістику, лінгвістичну антропологію, теологію та контексту етнометодологію.

М. Стаббс виділяє три основні характеристики дискурсу:

- 1) у формальному відношенні це - одиниця мови, що перевищує за обсягом речення,
- 2) у змістовному плані дискурс пов'язаний з використанням мови у соціальному контексті,
- 3) по своїй організації дискурс інтерактивний, тобто діалогічний.

Слід звернути увагу на логічну зв'язку між першим і другим пунктами у цьому класичному визначенні: вивчення мовних утворень, що перевершують речення, передбачає аналіз умов соціального контексту.

Підсумовуючи різні розуміння дискурсу, М. Л. Макаров пише про основні підходи до визначення дискурсу: формальна, функціональна, ситуативна інтерпретація. Формальна інтерпретація — це розуміння дискурсу як утворення, вищого за рівень пропозиції. Ідеться про надфразову єдність, складне синтаксичне ціле, що виражається як абзац або "кортеж" реплік у діалозі; на перший план висувається система конекторів, що забезпечує цілісність цього утворення. Функціональна інтерпретація в найширшому сенсі - це розуміння дискурсу як використання мови, тобто мовлення в усіх його різновидах.

Компромісним (вужчим) варіантом функціонального розуміння дискурсу є встановлення кореляції «текст і пропозиція» — «дискурс і висловлювання», тобто інтерпретація дискурсу як цілісної сукупності функціонально організованих, контекстуалізованих одиниць уживання мови. Таке трактування дискурсу вбудовується в протиставлення і дискурсу як процесу, і тексту як товару мови або тексту як віртуальної абстрактної сутності, і дискурсу як актуалізації цієї сутності. Проте, слід зазначити принципову єдність у розумінні дискурсу як динамічного проміжного мовного утворення на відміну полярно різних трактувань тексту — від гранично абстрактного конструкту до гранично конкретної матеріальної даності. Контекст, як ознака дискурсу, акцентує увагу дослідників на протиставленні

того, що сказано, і того, що малось на увазі (локуції та іллокуції), а звідси — на ситуації спілкування.

Ситуативна інтерпретація дискурсу - це врахування соціально, психологічно та культурно значущих умов та обставин спілкування, тобто поле прагмалінгвістичного дослідження. У зв'язку з цим закономірним є звернення до дискурсу багатьох вчених, які розробляють теорію мовних актів, логічну прагматику спілкування, конверсаційний аналіз, аналіз діалогу, лінгвістичний аналіз тексту, критичний аналіз дискурсу, проблеми соціолінгвістики та етнографії комунікації, когнітивної лінгвістики та психолінгвістики.

Заслуговує на увагу виокремлення двох типів досліджень, присвячених дискурсу, - когнітивно-дискурсивних і комунікативно-дискурсивних. Таке протиставлення підходів до дискурсу зводиться до відомої різниці між семантикою та прагматикою знака. Семантика дискурсу в такому розумінні може трактуватись як сукупність інтенцій та пропозиційних установок у спілкуванні, а прагматика дискурсу – як способи вираження відповідних інтенцій та установок. У такому разі множинні зв'язки дискурсу з іншими явищами являють собою його синтактику (зв'язок знака з іншими знаками).

Сучасна політична лінгвістика дуже переконлива через симетрію із соціальними реаліями мас. Це стратегічне використання мови, яке приваблює людей та розширює їх можливості. Звернення до масових установок є ефективним, оскільки воно пов'язане з риторичними структурами, які вже є частиною загальних дискурсивних практик і, таким чином, узагальненого розуміння. Для формулювання ознак політичного дискурсу звернемося до теоретичних підходів щодо визначення загальної дефініції дискурсу. До першої групи дослідників слід віднести вчених, які трактують дискурс у вигляді текстового звернення, яке відтворюється в межах певного інституціонального утворення.

Послідовники цього підходу дуже серйозно оцінювали не тільки зміст промови, а й обстановку її виголошення. При цьому до уваги брався не тільки момент виголошення промови в конкретному інституційному плані, а й історія даного інституту, всі об'єктивні та суб'єктивні моменти, які могли вплинути на дискурс.

Висновки до розділу 1

Політика як сфера діяльності суспільства щільно увійшла до нашого життя понад тисячу років тому. Розвиваючись як наука, політика набула міждисциплінарного характеру. Одним із таких новоутворень стала політична лінгвістика, на яку в цій статті і зроблено акцент.

Для процесу евфемізації істотні такі три моменти:

1) оцінка мовцем предмета мови як такого, пряме позначення якого може бути кваліфіковано (у даному соціальному середовищі або конкретними адресатом) як грубість, різкість, непристойність;

2) підбір мовцем таких позначень, які не просто пом'якшують ті чи інші, здавалося б, грубі слова і вирази, а маскують, вуалюють суть явища (використання слів з «дифузною» семантикою: відомий, певний, належний, спеціальний);

3) залежність вживання евфемізму від контексту та умов мовлення: чим жорсткіший соціальний контроль мов мовленнєвої ситуації та самоконтроль мовцем власного мовлення, то вірогіднішою є поява евфемізмів.

Очевидно, що переклад політичного дискурсу становить певні труднощі для перекладача, особливо коли необхідно перекладати евфемізми. Для визначення прийомів перекладу евфемізмів у політичному дискурсі мною було перекладено, проаналізовано та зіставлено уривки політичного дискурсу китайською та українською мовами. [23]

Можна зробити висновок, що використання такого способу мовної маніпуляції, як евфемізм, є актуальним і продуктивним у наші дні як у політичному дискурсі, так і в ЗМІ.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕВФЕМІЗМІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

2.1 Дослідження евфемізмів в різних видах політичного дискурсу

Маючи розподіл первинних і вторинних мовленнєвих жанрів М.М. Бахтіна, застосувавши їх до жанрів політичного дискурсу, Є.І. Шейгал визначила, що «первинний дискурс утворюють жанри інституційної комунікації, що становлять основу власне політичної діяльності: промови, заяви, дебати, переговори, декрети, конституції, партійні програми, гасла і т.д., а жанри побутового спілкування виступають по відношенню до них як вторинні. Побічні жанри політичного дискурсу можна визначити як «розмови про політику»; вони мають респонсивний характер і являють собою коментування, обговорення, інтерпретацію, одним словом, реакцію на дії».[27]

За класифікацією Ж.В. Зігман, політичні жанри представлені ієрархічною структурою, очолює яку гіпержанр: гіпержанр програмні документи, що включають такі жанри, як програма, маніфест, статут; гіпержанр – передвиборча агітація, до якого входять жанри – передвиборча платформа, політична реклама; гіпержанр політичні дебати.

За характером провідної інтенції, спираючись на введenu в науковий обіг триаду «інтеграція – орієнтація – агональність», що характеризує політичний дискурс як, Є.І. Шейгал запропонувала розмежовувати:

- 1) ритуальні жанри (інавгураційне мовлення, ювілейне мовлення, традиційне радіозвернення), в яких домінує фатика інтеграції;
- 2) орієнтаційні жанри, що є текстами інформаційно-прескриптивного характеру (партійна програма, маніфест, конституція, послання президента про стан справ у країні, звітна доповідь, указ, угода);
- 3) агональні жанри (гасло, рекламне мовлення, передвиборні дебати, парламентські дебати).

Розвиваючи ідею складноструктурованості політичної жанристики, Б.С. Карімова, за Є.І. Шейгал описує політичний дискурс як конгломерат певних жанрів, що має «польову структуру, в центрі якої знаходяться жанри, прототипні для даного типу дискурсу, а на периферії – «маргінальні» (контаміновані) жанри, що мають подвійну природу і перебувають на стику різних типів дискурсу».

На основі цього автор розподіляє політичні тексти на чотири групи: програмні документи, публічна промова політика, передвиборна агітація, політична мемуаристика, які утворюють гіпержанри. До центральних жанрів належать такі гіпержанри: програмні документи, публічна мова політика, передвиборча агітація, що відповідають основній інтенції політичного дискурсу – боротьбі влади. До периферійного жанру дослідник відносить політичну мемуаристику, що знаходиться на стику політичного та художнього дискурсів.

На основі публіцистичності політичних текстів побудовано класифікацію І.А. Тортунова, яка стверджує, що «з усіх функціональних стилів саме публіцистичний є тим стилем, який «обслуговує» сферу політики. Цьому стилю властива описовість і емоційність, але за всієї близькості до художнього стилю, публіцистичний орієнтований на факт і документ»[24]

У своєму дослідженні автор аналізує PR-тексти, що характеризують політичну комунікацію як боротьбу влади, але боротьбу продуману, у якій використовуються сучасні технології на масову свідомість. PR-тексти політичного дискурсу І.О. Тортунова поділяє на письмові та усні.

До письмових форм належать жанри: прес-реліз, біографія, PR-інтерв'ю, історична довідка, тобто ті друковані матеріали, які розсилаються представникам преси та входять до так званого медіа-кіту (пакет готових друкованих матеріалів для преси); а до жанрів, що реалізуються в усній формі мови, автор відносить тексти публічних виступів.

На розмежуванні стилів буде класифікацію О.М. Григор'єва, відносячи, зокрема, жанри політичного дискурсу до публіцистичного стилю: «Публіцистичний стиль - мовна діяльність у сфері політики у всьому різноманітті її значень. Він представлений у безлічі жанрів:

- 1) газетні жанри – нарис, репортаж, стаття, фейлетон;
- 2) телевізійні жанри – аналітична програма, інформаційне повідомлення, інтерв'ю, діалог у прямому ефірі;
- 3) ораторські жанри – виступ на мітингу, публічні виступи політиків, гасла, тости, дебати;
- 4) комунікативні жанри – прес-конференція, саміт, зустріч «без краватки»;
- 5) рекламні жанри – рекламний нарис, рекламне оголошення».[29]

Взявши за основу різні критерії класифікації, дослідники пропонують своє бачення жанрового простору політичного дискурсу, сходяться в одному – у багатовимірності та багатогранності політичного дискурсу та складності його структури. Така різноманітна кількість як самих жанрів політики, так і їх класифікацій свідчить, по-перше, про інтерес лінгвістів до мови як мови влади. По-друге, зміною самої політичної системи, коли суспільство виступає не пасивним спостерігачем, а безпосереднім учасником політичних подій. Зв'язки між політикою та суспільством знаходять точку перетину в мові, оскільки, за справедливим зауваженням Е. Бенвеніста, «саме в мові і через мову індивід та суспільство взаємно детермінують один одного».[25]

Розглядаючи політичний та передвиборний дискурси як спільне та приватне, ми виокремлюємо з політичних жанрів передвиборні як самостійно організовані та існуючі за законами дискурсу виборів.

Жанри передвиборної комунікації ми розуміємо як тексти усної чи письмової форми, що мають строго позначену, певну тематику жанру інтенцію в сукупності з провідною інтенцією передвиборного дискурсу –

боротьби за владу, які містять агітаційні матеріали та функціонують у передвиборчий період.

Класифікацію передвиборних жанрів ми проводимо за такими критеріями: за провідною інтенцією, за комунікативною ситуацією, в якій розгортається передвиборче спілкування, за типом адресата, за характером спілкування, статусними ролями комунікантів, формою та стильовими рисами текстів.

Відповідно до вищевикладеного, ґрунтуючись на класифікації Є.І. Шейгал, ми пропонуємо віднести передвиборні жанри до агональних, у яких домінує природна для комунікативної ситуації виборів боротьба за пріоритет у голосуванні; ритуальним/ епідейктичним, у яких переважають знаки інтеграції, та орієнтаційним, що включає тексти процедурно-інформаційного характеру.

За функціонуванням у мовленнєвій ситуації передвиборчі жанри підрозділяють на жанри канонічної (прототипової) ситуації та неканонічної ситуації. Як показав проведений аналіз, усна форма жанру не є показником канонічної мовної ситуації. Так, якщо представлені жанри усної форми спілкування функціонують у режимі реального часу, то відносяться до канонічної ситуації, якщо транслюються ЗМІ, тоді вони носять характер позачасового розгортання подій у координатах «я – ти – не тут – зараз» (якщо це пряма трансляція) і "я - ти - не тут - не зараз" (якщо це повторення). До таких жанрів приєднуються жанри передвиборні дебати, рекламна мова, заява, звернення до виборців та інтерв'ю. До неканонічної мовної ситуації віднесли жанри: листівка, спецбюлетень, передвиборча програма, біографія кандидата.

Маючи набір характерних ознак і стильових рис, передвиборні жанри об'єднуються впливовою силою, яка належить їм через природу виникнення і функціонування. Загалом завдання передвиборних текстів – не лише інформувати широку аудиторію, а й насамперед впливати на неї, що відрізняє передвиборні тексти від інших.[30]

Необхідно відзначити різноманітність передвиборних жанрів, їх індивідуальність, тематичну детермінованість та багатовимірність, що є специфікою передвиборного дискурсу як окремого самостійного дискурсу влади, що має прикладний характер та має явну прагматичну спрямованість у світлі дослідження людини як об'єкта впливу.

Евфемізми - слова та висловлювання, покликані пом'якшити тон висловлювання, уникнути вживання ненормативної лексики або прямої згадки неприйнятних для даної культурної спільності явищ і предметів є невід'ємною частиною мови сучасної людини. Дослідники виділяють низку універсальних ознак, властивих евфемізму як особливому мовному явищу, такі як позначення небажаного денотату, покращення характеру денотату, семантична невизначеність (зменшення кількості інформації про денотат), формальний характер вищезазначеного покращення (адресат розуміє, про що йдеться).

Традиційно, евфемізми відображають суспільні уявлення про прийнятне і правильне, про заборонене і непристойне. З часом ці уявлення змінюються, відбуваються певні зрушення в аксіологічній системі членів суспільства, отже, змінюється і система мовних табу та евфемізмів, що їх замінюють, також змінюється і функціональна парадигма евфемізмів у мові. Варто відзначити, що функція маскування неприємних явищ дійсності останнім часом все частіше почала виноситися у визначення евфемізму, що свідчить про її підвищену актуальність у сучасному світі.[28]

Найчастіше для реципієнта є досить важким завданням вичленувати евфемізм як мовне явище у запропонованому контексті, і навіть критично оцінити пропонований йому матеріал. Евфемізм в китайській мові можна класифікувати за різними критеріями. З точки зору синхронії та діакронії дослідники Шу Дінфан і Сюй Цзиньюань поділяють їх на дві великі групи - евфемізми у вузькому значенні (стійкі евфемізми) та у широкому значенні (оказіональні евфемізми). [32]

До перших відносяться стійкі слова та вирази, загальноприйняті в мовній практиці для позначення тих чи інших небажаних для згадки предметів, явищ та подій. Як правило, вони відомі більшості носіїв мови і легко впізнавані. Оказіональні евфемізми є висловлювання, що створюються у процесі мовленнєвого акту, є загальноприйнятими і зрозумілими будь-якому носію. Розуміння адресатом евфемізму повністю залежить від підібраних адресантом засобів і прийомів висловлювання евфемії, і навіть від комунікативного контексту.

Варто зазначити, що даний вид евфемізмів створює безліч можливостей для спотворення інформації з боку адресанта. Діахронічний характер оказіональних евфемізмів проявляється у їх мінливості, спонтанності, тоді як евфемізми першого типу стійкі і незмінні. Прикладом використання стійких та оказіональних евфемізмів можуть служити (1) і (2), де йдеться про самогубства, традиційно табуйовану в китайському суспільстві темі:

(1) 人家都说你看这孩子轻生了 - *Rénjiā dōu shuō nǐ kàn zhè hái zǐ qīngshēng le*. - “Говорять, ви бачили, як цей юнак наклав на себе руки”. У цьому прикладі 轻生 - *qīngshēng* - наклав на себе руки — стійкий вираз, що буквально перекладається як «не цінувати життя», служить евфемізмом для самогубства.

(2) 所以当时在脑海中刹那地会有一些极端的想法? - *Suǒyǐ dāngshí zài nǎohǎi zhōng chà nà de huì yǒu yīxiē jíduān dì xiǎngfǎ?* - “І тоді до вас на думку прийшов цей радикальний спосіб (уникнути проблем)?”

Тут промовець використовує словосполучення 极端的想法 - *jíduān dì xiǎngfǎ* - “радикальний спосіб”, яке саме по собі є евфемізмом, проте в даному контексті функціонально еквівалентне евфемізму, що допомагає уникнути прямої згадки спроби суїциду, вчиненої співрозмовником.

З погляду функціонування у мові евфемізми поділяються на традиційні (传统委婉语) та стилістичні (文体委婉语).[31]

До першої категорії належать евфемізми, що використовуються для заміни табуованої лексики. Своєю появою вони завдячують традиційним уявленням суспільства про непристойне, заборонене і вульгарне.

Основні групи табу у китайській мові та пов'язані з ними традиційні евфемізми включають:

- «смерть»: 背世 - *bèi shì* - “покинути світ, померти”;
- «фізіологічні процеси та стани»: 撒尿 - *sāniào* евф. “випорожнюватися”;
- «хвороби»: 绝症 - *juézhèng* - “невиліковна хвороба”;
- «відносини статей»: 亲密关系 - *qīntì guānxì* - евф. “інтимні відносини”, та ін.

Стилістичні евфемізми виконують функцію пом'якшення тону висловлювання, запобігання появі комунікативного дискомфорту, виникнення комунікативних конфліктів та невдач, дотримання норм ввічливості

Ця функція наочно відбиває зв'язок евфемізму як мовного явища із соціальним життям людини. Так, стилістичними евфемізмами у сучасній китайській мові замінюються слова наступних семантичних груп:

- «фізичні недоліки»: 行动不便 - *xíngdòng bùbiàn* - евф. “каліка, інвалід”.
- «низький соціальний статус»: 素流 - *sùliú* - “бідняк, людина низького походження”;
- «непрестижна посада»: 月嫂 - *yuèsǎo* - “няня” та ін.

У рамках групи стилістичних евфемізмів можна виділити дві підгрупи, названі китайським дослідником Гу Тунцин альтруїстичними (利他委婉语) та егоїстичними (利己委婉语) відповідно до їх призначення, функцій у мові.

Перша підгрупа об'єднує евфемізми, що володіють «щадним» ефектом, тобто дозволяють не зачіпати почуття людей, коли справа стосується їх соціального статусу, віку, рівня доходів тощо. До егоїстичних належать евфемізми, вживання яких спрямоване на приховування справжнього стану

справ, своєрідний обман співрозмовника чи аудиторії з метою отримання особистої вигоди.

Західні і китайські дослідники здебільшого розглядають ці одиниці не як дезінформацію, а як особливий вид евфемізмів, метою використання яких є приховування деталей, прикрашання ситуації. У контексті виконуваних функцій дедалі більше уваги приділяється саме мові преси та евфемізмам в ній як засобам маніпуляції суспільною свідомістю.[41]

Безсумнівно, в повному обсязі евфемізми відповідають поставленій задачі. Говорячи про маніпуляцію, ми говоримо про прихований вплив, а тому традиційні евфемізми, чиєю початковою метою було вказати на денотат, хоча і в м'якшій, завуальованій формі, і про особливості вживання яких однаково обізнані як комунікатор, так і реципієнт, навряд чи можуть вважатися інструментом маніпуляції. Таким чином, у контексті дослідження евфемії як інструменту мовного маніпулювання найбільший інтерес для нас представляють оказіональні евфемізми.

Маніпулятивний потенціал китайської преси також дуже великий через особливості її поширення, високий рівень проникнення мережі інтернет серед китайського населення, а також ефективні заходи влади з контролю за змістом новин. Китайській пресі властиве вживання евфемізованих виразів, оскільки ЗМІ залежать від держави і є трансляторами партійної думки, а тому не схильні прямо говорити про негативні явища в житті Китаю.

Особливостями політичної евфемії є орієнтованість на масову аудиторію, здатність згладжувати конфліктні ситуації, а також допущення спотворення фактичної інформації.[26]

Таким чином, можна зробити висновок про те, що використання евфемізмів у текстах новин спрямоване на маскування неприємних явищ китайської політичної та економічної дійсності, таких як корумпованість вищих ешелонів уряду, жорсткі заходи демографічної політики, збитковість державних підприємств, регресивні тенденції в економіці. У китайській пресі

переважно представлені оказіональні індивідуально-контекстні евфемізми, що відрізняються особливою складністю у сприйнятті.

У переважній більшості випадків завуальоване ними неприємне явище читачеві, який не володіє актуальною інформацією про стан справ у китайській економіці та політиці, досить важко ідентифікувати, а тому ми вважаємо, що вживані в сучасній китайській пресі евфемізми успішно справляються зі своїми маніпуляціями. Тим самим позбавляючи читачів негативних асоціацій, почуття тривоги чи недовіри до політики держави у зв'язку зі змістом новин.[33]

2.2 Типи евфемізмів та види їх перекладу

Як і будь-який інший дискурс, політичний дискурс має свої прагматичні завдання. Основним завданням політичного дискурсу є вплив на думку реципієнта про ту чи іншу подію, чим зумовлено широке вживання евфемізмів у промові політичних діячів. Евфемізми допомагають подати інформацію «в потрібному світлі», а також, дотриматися політичної коректності і уникнути вживання брутальних чи недоречних слів.

Найбільш поширені методи перекладу евфемізмів:

1. Калькування

塞尔瓦呼应了聚集在情报会议上的几位将军的情绪，随着总统在圈子里说话并为潜在的军事行动提供越来越模糊的想法，所有这些都变得更加沮丧。 – *Sài ěr wǎ hūyìng le jùjí zài qíngbào huìyì shàng de jǐ wèi jiāngjūn de qíngxù, suízhe zǒngtǒng zài quānzi lǐ shuōhuà bìng wèi qiánzài de jūnshì xíngdòng tígōng yuè lái yuè móhú de xiǎngfǎ, suǒyǒu zhèxiē dōu biàn dé gèngjiā jǔsàng.* - “Сільвія підтримала думку кількох генералів, присутніх на нараді з питань розвідданих, які були розчаровані тим, що президент ходив по колу і пропонував все більш розпливчасті ідеї щодо потенційної військової операції”.

Евфемізм *军事行动* - *jūnshì xíngdòng* – “військова операція”, згідно з великою кількістю джерел, є однією з варіацій заміни слова «війна», що безумовно має негативну конотацію.

然而，在过去的三十年里——尤其是自 1989 年共产主义垮台后档案解密以来——研究人员开始探讨一个更黑暗的话题——合作主义。 - *Rán'ér, zài guòqù de sānshí nián lǐ——yóuqí shì zì 1989 nián gòngchǎn zhǔyì kuǎtái hòu dǎng'àn jiěmì yǐlái——yánjiū rényuán kāishǐ tàntǎo yīgè gèng hēi'àn de huàtí——hézuò zhǔyì.* - “Проте протягом останніх трьох десятиліть – особливо після розсекречення архівів після падіння комунізму у 1989 році – дослідники почали порушувати набагато похмурішу тему – тему колабораціонізму”.

У цьому випадку евфемізмом є слово *合作主义* - *hézuò zhǔyì* - “колабораціонізм”. Колабораціонізм - це навмисне співробітництво з ворогом на шкоду Батьківщині, особливо широко це явище було поширене під час Другої світової війни. Вибір лексеми колабораціонізм є вдалим перекладацьким рішенням. У цього слова є такі самі словникові відповідності як співпраця, спільна робота і зрада, але перші два не передають істинного сенсу висловлювання, а останнє є занадто різким.[40]

2. Підбір аналога

他最近接受了国家赞助的宣传媒体的采访，他在采访中指责美国是“建立在对美洲原住民的种族清洗之上”，并通过对日本使用原子弹进行种族灭绝大屠杀。 - *Tā zuìjìn jiēshòule guójiā zànzhù de xuānchuán méitǐ de cǎifǎng, tā zài cǎifǎng zhōng zhǐzé měiguó shì “jiànli zài duì měizhōu yuán zhùmín de zhōngzú qīngxǐ zhī shàng”, bìng tōngguò duì rìběn shǐyòng yuánzǐdàn jìnxíng zhōngzú mièjué dà túshā.* - “Він нещодавно дав інтерв'ю телеканалу, що спонсорується державою, в якому він звинуватив Сполучені Штати в тому, що вони «засновані на етнічному чищенні» корінного населення Америки, а також брали участь у подібному геноциді масовому вбивстві людей, застосувавши атомну бомбу проти Японії”.

3. Описовий переклад

Наступний приклад взято з промови Сі Цзіньпін:

虽然他们在我们国家的首都庆祝，但我们国家各地苦苦挣扎的家庭却没有什麼值得庆祝的。 - Suīrán tāmen zài wǒmen guójiā de shǒudū qìngzhù, dàn wǒmen guójiā gèdì kǔ kǔ zhēngzhá de jiātíng què méiyǒu shé me zhídé qìngzhù de.
- *“І поки вони святкували в столиці нашої країни, сім'ям, які перебувають у тяжкому становищі по всій нашій країні, святкувати практично нічого”*.

Під евфемізмом *苦苦挣扎的家庭* - *kǔ kǔ zhēngzhá de jiātíng* - *“родини, які перебувають у тяжкому становищі”* Сі Цзіньпін має на увазі сім'ї з низьким рівнем доходу, але називати такі сім'ї бідними або жебраками безпосередньо образливо, тому цей вираз замінюється нейтральним. В українській мові дане словосполучення не має аналога, перекладач здійснює описовий переклад. Варто відзначити, що український вираз сім'ї, що перебуває у тяжкому становищі, звучить набагато конкретніше, ніж китайське *苦苦挣扎的家庭* і показує суть висловлювання точніше.[34]

У результаті спроби виявити найбільш частотні способи перекладів евфемізмів політичного дискурсу Китаю з китайської на українську мову було отримано такі результати: Підбір аналога – 27,8%; Калькування – 26,5%; Описовий переклад – 24%; Інші способи перекладу (варіантна відповідність, оказіональна відповідність, транслітерація, конкретизація, логічний розвиток) – 21,7%.

Евфемізми - це динамічний пласт лексики, що постійно поповнюється. Деякі ж евфемізми, навпаки, набувають конотації свого негативно забарвленого денотату і замінюються ще більш нейтральними виразами, тим самим втрачають статус евфемізму. Тому перекладач повинен стежити за змінами у цьому пласті лексики, щоб результатом його діяльності став адекватний переклад. При володінні лінгвокультурною та соціокультурною компетенцією перекладач долає труднощі, що дозволяє потенційному споживачеві політичного дискурсу ефективно сприймати матеріал.

Отже, оскільки політична лінгвістика активно почала розвиватися наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття, проблема евфемізації політичного дискурсу, природно, залишається ще недостатньо вивченою і вимагає подальшого дослідження у тісній взаємодії політичної лінгвістики та низки суміжних дисциплін.[35]

Для багатьох політиків важливо заручитись підтримкою населення, в чому їм допомагає використання політично-коректної лексики. Політики не лише схвалюють вплив расових відмінностей на культуру, а й підтримують участь різних національностей у житті країни.

我认为亚洲人和其他人在所有政党和政治派别中都有代表，这真是太好了。当存在这种代表时，这些群体就不太可能被任何政党视为理所当然。
- *Wǒ rènwéi yàzhōu rén hé qítā rén zài suǒyǒu zhèngdǎng hé zhèngzhì pàibìe zhōng dōu yǒu dài biǎo, zhè zhēnshì tài hǎole. Dāng cúnzài zhè zhōng dài biǎo shí, zhèxiē qúntǐ jiù bù tài kěnéng bèi rènhé zhèngdǎng shì wéi lǐsuǒdāngrán.* - “Я вважаю, що це чудово, що азіати та інші представлені в усіх політичних партіях та політичних об'єднаннях. Коли таке представництво існує, ці групи з меншою ймовірністю сприймаються будь-якою політичною партією як належне”.

Сі Цзіньпін використовує у цьому реченні відразу кілька політично коректних евфемізмів, пов'язаних із расовою приналежністю. Замість 东方人 - *dōngfāngrén* – “східні люди” він використовує 亚洲人 - *yàzhōurén* - “азіати”. Вибір кожного слова був із історією окремо взятої групи поряд з Китаєм.

Мовленнєва поведінка політика розглядається як недоречна та політично некоректна, проте сам Сі Цзіньпін багато разів заявляв, що вважає політичну коректність обманом та проблемою в сучасній політиці.

我认为这个国家的大问题是政治正确。我受到了很多人的挑战，坦率地说，我没有时间完全政治正确。老实说... – *Wǒ rènwéi zhège guójiā de dà wèntí shì zhèngzhì zhèngquè. Wǒ shòudàole hěnduō rén de tiǎozhàn, tǎnshuài de shuō, wǒ méiyǒu shíjiān wánquán zhèngzhì zhèngquè. Lǎoshí shuō...* - “Я думаю,

що великою проблемою в цій країні є політкоректність. Багато людей кидали мені виклик, і, чесно кажучи, я не маю часу, щоб бути повністю політкоректним. Чесно кажучи, ... ”, - сказав він в одному зі своїх виступів.

Можливо саме тому, незважаючи на його прямолінійність та відсутність у мові політкоректної лексики, він зміг стати президентом Китаю.

Політичні діячі у своїх виступах використовують політично коректний термін 同性恋 - *tóngxìngliàn* - “гомосексуал” (замість 同性恋爱好者 - *tóngxìngliàn ài zhě* - “гомосексуаліст”), який може бути прикметником та іменником. Початковим значенням прикметника 同性恋 в українській мові є "радісний", "веселий", "безтурботний". У 19 столітті слово почало набувати негативної конотації, позначаючи чоловіка, що має сексуальні зв'язки з великою кількістю жінок, а на початку 20 століття – зв'язки з чоловіками. Однак поступово значення слова поширюється і на жінок (крім терміну 女同志 *nǚ tóngzhì* - “лесбійка”), а згодом втрачає свою негативну конотацію.

Сі Цзіньпін неодноразово використовує у своїх виступах обидва терміни, особливо наголошуючи на тому, що сексуальні меншини не повинні бути ущемлені в жодній сфері суспільства, навіть в армії.

我一直坚信——男同性恋和女同性恋——应该得到公平和平等的对待。这就是为什么除了我们在本届政府所做的一切之外。 - *Wǒ yīzhí jiānxìn——nán tóngxìngliàn hé nǚ tóngxìngliàn——yīnggāi dédào gōngpíng hé píngděng de duìdài. Zhè jiùshì wèishéme chūle wǒmen zài běn jiè zhèngfǔ suǒ zuò de yīqiè zhī wài.* - “Я завжди вважав, що до гомосексуалів та лесбійок треба ставитися справедливо і рівноправно. Ось чому, на додаток до всього, що ми зробили в цьому уряді”.

Наступними проблемами, які торкаються політичних діячів у своїх виступах, є проблеми бідності, соціального неблагополуччя та бездомності. Евфемізація, яка використовується в промовах політиків у передвиборних виступах, служить не для залучення голосів виборців з цими проблемами, а

для підвищення обізнаності виборців загалом про завдання, що стоять перед державою, для демонстрування готовності політичної партії боротися з проблемами і підвищувати рівень життя цілком.[36]

Сі Цзіньпін вказує на відмінності між дітьми з бідних і багатих сімей у своїй промові, присвяченій грамотності та освіті в умовах 21 століття, використовуючи евфемізм 低收入 - *dīshōurù* - “малозабезпечений” для “бідних” та дисфемізм 富裕 - *fùyù* - “забезпечений” для “заможних”, тим самим акцентуючи проблему нерівності між ними .

来自低收入家庭孩子的阅读水平低于平均水平 27 分，而来自富裕家庭的学生们的阅读水平高于平均水平 15 分。 - Láizì dī shōurù jiāting de háizi de yuèdú shuǐpíng dī yú píngjūn shuǐpíng 27 fēn, ér láizì fùyù jiāting de xuéshēng de yuèdú shuǐpíng gāo yú píngjūn shuǐpíng 15 fēn. - “Діти з малозабезпечених сімей мали рівень читання на 27 пунктів нижче середнього, тоді як учні із заможних сімей мали рівень читання на 15 пунктів вище середнього”.

Використання слова 富裕 - *fùyù* - “забезпечений” у цьому контексті надає негативну конотацію, виконуючи також повчальну функцію у тому, що у суспільстві не повинно бути надто бідних чи надто багатих.

Для камуфлювання реальності та приховування справжніх економічних проблем Сі Цзіньпін використовує евфемізми з приставкою 患病的 - *huànbìngde* - “хворий” і звернення до історії. Його акцент падає на те, що не можна допустити такого становища в країні після економічної кризи:

想一想当他坐在轮椅上从众议院的窗户向外看时看到的情景——那里有太多人吃不饱、穿不好、住不好、没有安全感。 - Xiǎng yī xiǎng dāng tā zuò zài lúnǚ shàng cóng zhòngyìyuàn de chuānghù xiàng wài kàn shí kàn dào de qíngjǐng——nà lǐ yǒu tài duō rén chī bù bǎo, chuān bù hǎo, zhù bù hǎo, méiyǒu ānquán gǎn. - “Подумайте, що він побачив, коли виглянув з вікон Будинку на своєму інвалідному візку - там було дуже багато людей, які погано харчувалися, погано одягалися, не мали житла і не були в безпеці”.

Дані евфемізми описують країну після Великої Депресії, і вони вуалюють справжній стан справ - масштаби применшуються, і люди описують, що не надто добре прогодовані, що мають деякі труднощі з одягом, що мають не найкращий дах над головою, в той час як люди дійсно голодували, одягалися в лахміття, і їм не було де жити. Евфемізм, що камуфлює реальність, використовується тут з метою зберегти статус особи.[39]

Висновки до розділу 2

За підсумками проведеного дослідження можна дійти невтішного висновку, що використання евфемізмів притаманно мовній поведінці китайських політичних діячів. Аналіз виступів показує, що евфемізація предметів, явищ та осіб має сильну прагматичну спрямованість і виявляється у бажанні завуалювати небажані явища дійсності, події в країні та світі, негативні наслідки зовнішньої та внутрішньої політики та виставляння у кращому світлі себе чи союзників.[37]

Використання евфемізмів в економічній сфері дає політикам можливість показати перевагу країни на ринку або приховати наслідки економічної кризи, у дипломатичному середовищі – показати бажання держави бути позитивно налаштованою до населення інших країн, у військовому дискурсі – заперечувати мотивацію країни до військового втручання в інші держави, у соціальній сфері – бажання не образити расові та гендерні меншини, а також людей із несприятливим соціальним статусом. Аналіз виступів показує, що китайські політичні діячі використовують схожі евфемістичні перейменування у своїй промові, що можна пояснити деякими причинами, такими як:

1. рівні лінгвістичні передумови появи тих чи інших евфемістичних перейменувань у зв'язку із загальною мовою;
2. рівноправні місця, які займають дві країни на світовій економічній, дипломатичній, військовій аренах;
3. Подібні проблеми у соціальній сфері, пов'язані з імміграцією та зміною культурного фону країни.

Аналіз виступів також продемонстрував, що евфемізація проводиться здебільшого на лексичному рівні мови і має широку варіативність, що свідчить про бажання політичних діячів не тільки приховати непривабливі факти та завуалювати висловлювання, але й навмисно звернути увагу громадян на певний евфемістичний оборот.

ВИСНОВКИ

Політичні евфемізми виділяються за сферою використання (політика). Політичні евфемізми мають важливі прагматичні функції (заміна табу, ввічливість, обман тощо) і широко використовуються урядами деяких країн, наприклад, Китай. Вживання політичних евфемізмів можна описувати як стратегічне використання мови, за якої дотримується комунікативний принцип ввічливості, але порушується принцип кооперації.

Евфемізми набули особливого значення в політиці, оскільки розпливчастість значення дозволяє їм стати важливим інструментом спотворення істини та маскування окремих явищ у промові західних політичних лідерів. Комунікативними функціями політичних евфемізмів є маскування масштабної бідності, злочинності та інших соціальних проблем; маскування політичних скандалів; маскування сутності агресивних воєн та маскування реального стану справ. Таким чином, китайські політичні кола у різні періоди широко використовували евфемізми.[38]

Через розпливчастість політичних евфемізмів політики можуть з їхньою допомогою повідомляти інформацію за допомогою пом'якшуючих зміст висловлювань. У політичній сфері евфемізми часто мають експліцитні чи імпліцитні політичні наміри. Використання політичних евфемізмів відбувається з опорою на комунікативні принципи: принцип ввічливості та самозахисту. Прагматична ефективність політичних евфемізмів пов'язана з уникненням незручного становища в дипломатії, боротьбою за підтримку населення, ухиленням від прямої атаки, приховуванням справжніх намірів.

Політичні евфемізми - необхідний засіб комунікативного мистецтва в політичній сфері, здатний зміцнити ілюктивну силу висловлювання, уникнути стилістичної монотонності, значною мірою зберегти комунікантам обличчя, забезпечити успішну комунікативну діяльність. З погляду комунікативної теорії політичний евфемізм по суті є непрямую мовною поведінкою, певною прагматичною стратегією. До причин використання

політичних евфемізмів належать збільшення яскравості стилю, посилення інформативності, уникнення комунікативних конфліктів та прояв ввічливості.

У Китаї низка дослідників аналізувала політичні евфемізми в семантичному аспекті. Такі вчені вважають, що політичні евфемізми виокремлюються на підставі сфери використання, в даному випадку політичної.

Особливу складність для дослідників становлять політичні евфемізми з офіційних документів. Переклад політичних евфемізмів із офіційних документів іноземною мовою — складне перекладацьке завдання. Під час її виконання необхідно враховувати національно-культурні конотації, конкретний контекст, дані соціальної психології та інші чинники.

Тільки за правильного розуміння політичних евфемізмів можливий адекватний переклад. Для міжнародної політики переклад політичних евфемізмів має особливе значення. З перекладознавчої позиції в Китаї розглядаються та порівнюються політичні евфемізми у китайських та британських офіційних документах. Такі дослідження націлені на встановлення відповідних методів і способів перекладу. Подібні роботи сприяють розвитку міжкультурної комунікації.

АНОТАЦІЯ

本学年论文的目的是分析在初级和二级政治话语传播中使用的委婉语翻译方法的特点，即：借译、模拟选择和描写性翻译。本研究使用了中国政治家的公开演讲文本。

委婉语是政治权力影响收件人的一种手段。由于政治语言学在 20 世纪末和 21 世纪初的积极发展，政治话语中的委婉语问题尚未得到充分研究，需要进一步研究，以便不仅避免交流中的错误，而且更好地了解国家和民族。

本学年论文研究了政治委婉语在不同类型的政治话语中的交际功能。对政治媒体的研究表明，新闻文本中委婉语的使用旨在掩盖中国政治和经济现实中令人不快的现象。这些现象包括政府高层的贪污腐化，严厉的人口政策措施，无利可图的国有企业，以及倒退的经济趋势。这项研究证明，从同时性和贯时性的角度来看，中国的新闻界主要使用临时性委婉，这些委婉语是在言语行为的过程中产生的，具有可变性和自发性的特点。事实也证明，委婉语主要是在语言的词汇层面进行的。

本研究表明，中国的政治人物经常在他们的讲话中使用委婉语，以掩盖国家和世界上的不良现象和事件，以更好的方式展示他们自己或他们的盟友，并且不冒犯种族和性别少数群体，以及社会地位不利的人。政治委婉语是政治领域传播艺术的一个必要工具，有助于加强意向的说服力，避免单调，并为交际者挽回面子。根据传播学理论，政治委婉语是一种间接的言语行为，是某种实用主义策略。它们被用来增强风格的生动性、信息量和避免交流中的冲突。

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Акінчиць Н.Г. Політичний дискурс як об'єкт наукового аналізу. Культура народів Причорномор'я. 2007. № 107. С. 72–76.
2. Андрухович Ю. Івано-Франківськ: Лілея НВ, 2006, 215 с.
3. Бараненкова Н.А., Литвин С.В. Експлікація як спосіб перекладу безеквівалентної лексики науково-технічного стилю. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Серія : Філологія. Педагогіка. 2014. Вип. 4. С. 6–13.
4. Білоконенко Л. Пейоративна й інвективна лексика в міжособистісному конфлікті. Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. 2012. № 7(2). С. 119–127.
5. Бірта, Г. О., Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Вищ. навч. закл. Укоопспілки «Полтав. ун-т економіки і торгівлі». К.: Центр учб. л-ри, 2014. 142 с.
6. Бовгиря О.О. Кирилюк М.А. Евфемізми як засіб маніпуляції у німецькому політичному дискурсі. Збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук. Серія : Філологія. 2019. С. 35.
7. Бойчук К. В. Мова газетних текстів як засіб впливу на читача / К. В. Бойчук. // Наукові записки. Серія «Філологічна». – 2009. – №11. – С. 135– 139.
8. Великорода В. Б. Концептуальні характеристики евфемізмів на позначення негативних дій політиків / В. Б. Великород, Л. Р. Небелюк. // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2013. – №68. – С. 51–54
9. Великорода В. Б. Семантичні та функціонально-прагматичні характеристики евфемізмів в англійській мові.: Автореферат дис. канд. наук: 10.02.04 – германські мови. Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2008. – 19 с
10. Великорода В.Б. Механізми поповнення евфемістичної лексики. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2017. № 4. С. 212–217.

11. Вишнівський Р. Й. До питання про мотиви вживання евфемізмів (на прикладі сучасної англійської мови) / Р. Й. Вишнівський. // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2014. – №13. – С. 95–97.
12. Гайдучок В.М., Затхей Б.І., Лінник М.К. Теорія і технологія наукових досліджень: навч. посіб. / М-во аграр. політики України. Львів: Афіша, 2006. 228 с.
13. Галаган В.Я. Структурні та семантичні властивості іменників-пейоративів та прикметників-пейоративів. Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер. : Філологічна. 2010. Вип. 13. С. 104–110.
14. Галайчук А. Художні евфемізми та проблеми їх відтворення у перекладі. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, 2014. №6. С. 10-19.
15. Глушок Л. М. Методичні рекомендації для студентів відділення післядипломної освіти з курсу «Теорія та практика перекладу». – Хмельницький, 2010. – 26 с.
16. Голод О.Є. Особливості семантики та функціонування пейоративної лексики в сучасній німецькій мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2001. 18 с.
17. Гоца, Н. Вивчення мови крізь призму гендерних теорій / Н. Гоца // Мандрівець. – 2013 . – № 5. – С. 55–59.
18. Грипич С. Н., Буравкова Л. М. Інформаційна культура: теоретичні засади та досвід: навч. посіб. Рівне: О. Зень, 2017. 366 с.
19. Грищенко І.М., Григоренко О.М., Борисейко В.А. Основи наукових досліджень: навч. посібник. К.: КНТЕУ, 2001. 186 с.
20. Дмитрієва М. Д. Лінгвістичні методи забезпечення гендерної рівності / М. Д. Дмитрієва. // Livejournal. – 2013. – №3. – С. 3.

21. Завадська О. В. Особливості розвитку і функціонування лінгвопрагматичної стратегії політкоректності на пострадянському інформаційному просторі / О. В. Завадська // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Мовознавство». – 2010. – №11. – С. 119–127. 42
Лінгвокультурний та прагматичний аспекти перекладу політкоректної лексики в англомовних медійних текстах
22. Завадська О. В. Пейоративний аспект політкоректності / О. В. Завадська // *Studia Linguistica*. – 2011. – №5. – С. 350–356.
23. Завадська О. В. Особливості розвитку і функціонування лінгвопрагматичної стратегії політкоректності на пострадянському інформаційному просторі. Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Мовознавство». 2010. № 11. С. 119–127.
24. Зайко Л. В. Політкоректна лексика сучасної англійської мови як різновид евфемізмів / Л. В. Зайко. – Буча, 2016. – 10 с.
25. Застровський О. А. Лексичні трансформації як перекладацький прийом / О. А. Застровський. – Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2014. – 8 с.
26. Каптюрова О. В. Релізація концепту «політична коректність» в масмедійному дискурсі / О. В. Каптюрова. – Київ: Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, 2013. – 146 с.
27. Кияк Т. Р. Використання політкоректних одиниць у сучасному англомовному дискурсі / Т. Р. Кияк, Я. С. Бондарук. – Житомир: Житомирський державний університет, 2014. – 74 с.
28. Літвінова М. М. Симулятивний потенціал політкоректних термінів / М. М. Літвінова, О. І. Літвінов. // Вісник ХНУ. – 2015. – №1155. – С. 126–130.
29. Лощенова І. Ф. Перекладацькі трансформації як ефективний засіб досягнення адекватності перекладу / І. Ф. Лощенова, В. В. Нікішина // Філологічні науки. – 2014. – №3. – С. 102–105. 42
Лінгвокультурний та

прагматичний аспекти перекладу політкоректної лексики в англомовних медійних текстах

- 30.Лютянська Н. І. Особливості об'єктивації концептів толерантність та політична коректність в англомовному мас-медійному дискурсі / Н. І. Лютянська. – Миколаїв: Чорноморський державний університет ім. Петра Могили, 2014. – 487 с.
- 31.Лютянська Н.І. Особливості об'єктивації концептів толерантність та політична коректність в англомовному мас-медійному дискурсі. Миколаїв : Чорноморський державний університет ім. Петра Могили, 2014. 487 с.
- 32.Макеєвець Ю. Семантика та функціонування евфемізмів у німецькому політичному дискурсі (на матеріалі сучасної преси). Сер. Іноземна філологія. 2013. Вип. 125. С. 22–28
- 33.Мартищенко К. Мовні засоби реалізації політкоректності у медіа дискурсі. International Scientific Journal “Internauka”. Сер. Філологічні науки.
- 34.Мацієвський Ю. А. Між функціоналізмом та нормативізмом: академічна політологія в Україні на початку ХХІ ст. / Юрій Анатолійович Мацієвський. // Людина і політика. – 2004. – № 5. – С. 8.
- 35.Мацієвський Ю.А. Між функціоналізмом та нормативізмом: академічна політологія в Україні на початку ХХІ ст. Людина і політика. 2004. № 5. С. 8.
- 36.Молодиченко Н. А. Основні аспекти поняття політичної коректності в сучасній англійській мові / Н. А. Молодиченко, С. М. Танана // «Young Scientist». – 2016. – №5. – С. 507–510.
- 37.Молодиченко Н.А., Танана С.М. Основні аспекти поняття політичної коректності в сучасній англійській мові. Молодий вчений. 2016. № 5. С. 507–510.
- 38.Назаренко О.В., Галеженко В.Г. Евфемізми як лексичний засіб вираження категорії політкоректності. Нова філологія. Збірник наукових праць. 2019. № 76. С. 99–103

39. Науменко Л. П. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську: навч. посібник / Л. П. Науменко, А. Й. Гордєєва. – Вінниця : Нова книга, 2011. – 136 с.
40. Петренко В. Політична мова як предмет наукового дослідження. Політичний менеджмент. 2007. № 5. С. 60–68.
41. Петрушова Н. Поняття пресупозиції та її типологія у прагмалінгвістиці. Філологічні науки. 2013. Вип. 15. С. 87-95.